

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIV. Decretum de mansione à Lotharingo ac Madruccio reconcinnatum. Nouae difficultates inde subortae. Oratorum Galliae colloquium cum Legatis de praerogatiua Pontificis supra Concilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

1563.

Hasce difficultates distinctè Paleotto tunc non exposuit Lotharingus, sed tantummodò excusauit se, quòd antea considerat supra quam posset; vt qui sibi persuaserat, quemadmodum à se doctoribus satisfactum fuerat, id sibi apud reliquos euenturum, quòd postea re ipsa, quantauis impensà industrià, non euenerat, spem tamen reliquit rei aliquo pacto conficiendæ.

i Litteræ Legatorum ad Borromæum 18. Ian. 1563

His commoti Præfides, detento tabellario iam equum ascensuro, prioribus litteris posteriores addiderunt. Postea verò Osius & Simonetta cum Lotharingo collocuti sunt^a, quòd id perficeretur quòd antea statutum fuerat. Sed ille nihil ampliùs præstare potuit, quam ingenuè fateri, affirmantem sententiam sibi probari, sed vires non suppetere ad suos Gallos aliosque dimouendos à sententia pernegante; ac die postero Legatos conueniens idem confirmauit, eisque quatuor difficultates, quas attulimus, distinctiùs exposuit.

k Litteræ Legatorum ad Borromæum 24. Ian. 1563

Idcirco Legati admodum anxij, posse quidem existimabant cum aliquo ex antesignanis facillè rem componi, sed in alijs duriorè difficultatem animaduertebant. Firmi tamen in sententia persistebant, priùs extrema quæque tentanda, quam ad dissidia deueniendum. Quapropter negotium dedere Castanea, Boncompagno, Fichinetto, Paleotto, & Castello, vt quatuor obiecta expendere oportunè: postea verò illorum responsa cum Lotharingo communicarunt^k, & ipse quoque cum Oratoribus, eos rogans vt concordiam auctoritate officiorum ipsi pariter apud Præfules, & consiliorum prudentià apud ipsos Legatos promouerent. Dura hominis conditio, qui se inter angustias videt aut iacturæ aut dissidij, & in dissidio ingentem etiam iacturam videt.

CAPVT XIV.

Decretum de mansione à Lotharingo ac Madruccio reconcinnatum. Nouæ difficultates inde subortæ. Oratorum Gallie colloquium cum Legatis de prerogatiua Pontificis supra Concilium.

a Litteræ Legatorum ad Borromæum 19. & 21. Ianuarij 1563.
b eorum lem a leumdem 24. Ianuarij

Interim Legati duos illos Cardinales destinarunt^a ad reficiendum mansionis Decretum, cum facultate alios sibi deligendi operam collaturos, delectique sunt quatuordecim, natione varij, & sapientià præstantes. Tum Lotharingus^b gloriam inuentoris appetens, protulit ex incogitato formam Decreti, aliam ab ea quam in cæteribus Legati proposuerant. In cuius proæmio minutius explicabantur Episcopi functiones: de cetero abstinebat à vocibus,

per quas detrimentum pateretur hæc illave litigiosarum opinio-
 num. Verumtamen incredibile est, quantum laboris impenderint
 duo illi Cardinales, ac præcipuè Lotharingus negotij Princeps, ad
 componendam immensam opinionum sensuumque varietatem,
 adeò vt non semel de sua patientia desperarit. Die quodam aliqua
 contentio accidit inter ipsum & Archiepiscopum Hydruntinum,
 & maior postea inter hunc & Granatensem, quicum Hydruntinus
 tam frequenter altercabatur, vt id in æmulationem prorumpere
 videretur. Res ita contigit. Hydruntinus ^d reprehenderat, in forma
 proposita exprimi curas peculiare Episcoporum & hoc pacto no-
 uas induci quæstiones, non veteres tolli; & insuper dum ibi pro-
 nuntiabatur, pascendi munus, & Episcoporum officia esse ex di-
 uino mandato, declarari ex eo, etiam mansionem ad ius diuinum
 pertinere; quam declarationem compertum sibi esse maioris partis
 sententiæ repugnare: nec illi cœtui potestatem fuisse traditam noui
 Decreti condendi, sed concinnandi prioris, à Legatis iam formati.
 Id quod affirmabat de sententia maioris partis, reiecit Lotharin-
 gus, factum inficiatus. Quapropter necesse fuit, vt qui à Secretis
 erat, summam caperet sententiarum quæ dictæ fuerant; ex qua
 cum vera comperiretur affirmatio Archiepiscopi, quin pauci nu-
 merarentur qui declarationem flagitarant, Cardinalis, more Prin-
 cipum cum in disputationibus premuntur angustijs, respondit in-
 flammator, Penes se quoque summam esse eorum quæ fuerant
 pronuntiata, plurimumque discrepare, quæ ipse & is qui à Secre-
 tis erat notauerant, nec eâ ratione sententias aptè notari: impro-
 bavit proinde, vnicum esse Præsulem à Secretis, cum plures & ex
 pluribus nationibus esse deberent. Sed Hydruntinus perstitit in eo
 quod dixerat. Guerrerus subinde eius loco sustinuit distinctam
 illam expositionem curarum ad Episcopos spectantium, tamquam
 maximè condecens, quin ex eo tantummodò eam sibi displice-
 re, quòd amplior non esset. Et subdidit, Ab eo qui diceret, non
 esse ex diuino mandato munus pascendi, & reliqua ad Episcopos
 pertinentia, hæresim dici. Quo dicto commotus Hydruntinus,
 petijt vt Cardinales ad modestiam cogerent locutores, aliter
 se quoque eam depositurum: se Catholicum æquè ac quemli-
 bet hominum vbiq; gentium profiteri, nec ampliùs illi cœtui se
 interfuturum. Tum Granatensis: Posse quidem proferri hæresim
 ab eo qui non esset hæreticus, quemadmodum innocenter hære-
 sim affirmasset, qui ante definitionem Ecclesiæ negasset Spiritum
 sanctum etiam à Filio procedere: quæ ratio tametli alterum pur-
 gasset

1563.
 c Ex duabus
 Legatorum
 ad Borrom.
 21. & 25. Ia-
 nuarij 1563.

d Litteræ Le-
 gat. ad Bor-
 rom. 24. &
 25. Ianuarij.
 & Iadrensis
 25. Ian. 1563

Pars III.

T t

Historia
 cily Trid.
 Pars III.

1563.

gasset hæresi, non tamen ignorantia purgasset. Lotharingus vero Guerreri responsione contentus, nihil amplius mouit. Et qui vellet ab alterius partis studio illum absolueret, posset in animo indocere, haud opportunum Lotharingo visum, siue antea reprimere, siue postea reprehendere insignem Antistitem æmulæ nationis. Quare Hydruntinus ab huiusmodi cœtibus abstinuit, & cum ipso etiam Dertusensis, qui cum Granatensi contenderat: sed uterque petentibus Legatis postea rediit.

Religiosiores in eo Decreto erant memoratus Hydruntinus, Castanea & Boncompagnus; Marinus anceps substitit. Verum cum à reliquis omnibus, maiori scilicet parte, comprobaretur, à Lotharingo ac Madruccio ad Legatos delatum est, reddita ipsi ratione distincta singularum vocum, ostensoque, earum nullam magis importari mansionem esse iuris Diuini, quam importaretur in Decreto promulgato in Synodo usque ab ætate Pauli III. Dein Lotharingus ægro animo propter contradicentium duritiam quam offenderat, in atrocissimas querimonias prorupit aduersus nonnullos Patres generatim; Velle illos ob rationes humanas Religionem, Ecclesiam, & Summum Pontificatum perdere, cum in causa essent, ut à Romano Pontifice secederet Gallia, & fortasse cum Gallia reliquæ Catholicorum Prouinciæ: ex eo sibi extremum dolorem infligi, quando iam animaduertebat, infructuosos effluere labores immensos à se suisque fratribus susceptos ad regnum illud in obsequio Romanæ Sedis retinendum. Adesse Præfulem, qui ardentem nauaret operam Synodo dissoluendæ. Certum sibi esse, ea tentari & nolente & incio Pontifice: in eo mens inerat supra quoscumque mortalium rectissima: sed obstringi Legatos, ut de ijs ipsam redderent certiore, quod se præstiturum aiebat, quippe studiosum ac perpetuum Pontificis famulum. Dubitari non posse, huiusmodi homines omnem lapidem esse moturos, quò Decretum impedirent; sed velle se illius exemplar ad cunctos Christianos Principes mittere, quò palam fieret, quàm sincerè, quod in se erat, res gesta fuerit, & quàm parum laborarent alij de Ecclesiæ Orbisque terrarum peruersione. Denique dolorem & indignationem animo spirans, affirmavit, apud se statuisse Sessioni non interesse, sed ad Ripam Tridenti se conferre: à quo multis rationibus, & auctoritate magis, illum ægrè remouit Mantuanus.

¶ Dicitur Littera Legatorum ad Borrom. 25. & dicitur 28. Ianuarij 1563.

Dici spatium petiere Legati, quo responsum redderent de Decreto. Et primò quidem sperabant, se modicam ac superabilem difficultatem offensuros; sed postea quò diutiùs habebatur consilium,

filium, eò plura studium ac subtilitas excogitabant; nouasque dubitationes amplius suggerebant, & sui cuique amor nodum à se inuentum alijs insolubilem depingebat. Non quidem inter Theologos certabatur, nec inter illos & Canonum Consultos; sed inter ipsos Canonum peritos inter se dissidentes. Atque in monumentis comperio^f, reliquos Præsides conuenisse de recipiendo Decreto, & illi qui erat à Secretis iniunxisse, vt in hanc sententiam scriberet Romanam; sed Simonetam recusasse litteris subscribere. Iam verò, cum ipsi omni sollicitudine conarentur negotium componere, sæpè rebantur ad concordiam se peruenisse, planeque eam contrectare; sed eadem postea ex improviso non è manibus solum, sed è conspectu dilabebatur, ita vt illam omnino desperarent. Cum eo motu tam turbido perpetuò agitarentur in re, quæ tum religionis tum existimationis studio sibi adeò cordi erat, scripserunt, se nonnumquam propè fuisse vt ipsos vitæ tederet.

4 Neque labor hic leuabatur meliori reliquarum rerum conditione. Communicarant ipsi cum Oratoribus Principum, sicuti narratum est, ea quæ Præsules Galli obiecerant formæ à Lotharingo dictæ de Romani Pontificis auctoritate, & Episcoporum institutione, ipsorum opem & consilium pro concordia implorantes. Porro die vigesimoquarto Ianuarij Gallix Oratores ad Legatos vespere accessere; ac Lansacus cœpit ostendere, obstacula concordis processus non minùs ipsis Oratoribus quàm Legatis displicere. Ad illum obtinendum numquam à se prætermissa fuisse, nec prætermisum in posterum iri officia vniuersalia, non vtique peculiaria, vt Decretum illud, & illi Canones reciperentur; cum sibi mandatum non fuisset à Rege Christianissimo, vt ipsi Præsules cogere in ijs quæ conscientiam inuoluerent, quin potius vt plenissimè compotes libertatis suæ illos relinquerent. De consilio à Legatis quæsito aliud sibi non suppetere, nisi vt procul tum à doctrina, tum à Canonibus haberetur quidquid dissensionem posset inducere; subiecitque, operam se relicturum collegis suis ad reliqua proferenda. Tum Fereus quasi pro certissimo posuit, Concilium supra Romanum Pontificem esse: Religionem & Ecclesiam Gallicanam non modò id sentire, sed profiteri, & iureiurando affirmare tamquam articulum necessarium; idque iure optimo ex Constantiensis Concilij auctoritate. Præscribi quidem sibi in mandatis regijs, ne huiusmodi controuersiam excitarent; sed simul, ne liberum finerent aditum cuiilibet verbo, quod illi ipsorum religioni opponeretur: ac propterea huius rei declarationem à se retardatam fuisse, donec ab ipso

1563.

f De hoc plura habentur in litteris Moruenfis ad Moronũ 28. Ian. & in varijs antecedentibus & sequentibus; & in Epistola Legatorum ad Borom. 25. Ianuarij 1563.

g Litteræ Legatorum ad Borom. 24. Ianuarij 1563.

Historia
cily Trid.
1563
III

1563. tempore ac negotio cogentur. Allatas postea petitiones memoravit, adiecitque, cum Pontifex iam dixisset, argumenta illa omnino à se in Concilio reponi, se minimè consensuros, ut rursus à Concilio in Pontifice reponerentur. Atque de his omnibus verba faciens, firmam ardentemque voluntatem patefecit.

Ad hæc primus Legatorum ipsis grates egit ob animi studium erga se. De consilio respondit, fas sibi non esse illud aut amplecti, aut commendare; quin numquam se destituros in forma Canonum ac doctrinæ ea ponere, quæ supremam Pontificis auctoritatem declararent. Si Oratores studebant suam opinionem tueri, Præsides studere veritatem propugnare, hoc est, Pontificem superiorem esse Concilio. Ne inducerent animum, ut oppositam sententiam agitandam proponerent, neque ut à Concilio illius definitionem exposcerent: etenim Legatos tam certos in eo persistere, ut vitam potius amitterent, quàm id in dubitationem adduci permetterent. Hic Seripandus ad Fererium conuersus dixit: Allatum ab illo fundamentum Synodi Constantiensis, haud solidum esse: id temporis certum Romanum Pontificem non extitisse; atque hinc ad schisma sedandum opus fuisse, ut declaratio ad Synodum pertineret, adeoque ut illa præfesset cunctis illis Pontificibus litigiosis. At in præsentia viuere inter Catholicos supremum Pontificem, certum, legitimum, atque indubitatum, cui vniuersa Ecclesia subdebatur: & ea de re disseruit eruditâ eloquentiâ, pro dignitate viri, & argumenti grauitate. Orationem conclusit, se numquam destituros, quin ea omnia proferrent, quæ hanc veritatem & palam facerent & confirmarent.

Hinc ad inquirendum progressi sunt, quis importuni illius litigij causam præbuisset. Et Legati contenderunt, ac postea patefaciendum curarunt eodem ipso vespere in Oratorum scriptis, à Galis illud excitatum fuisse, opponentibus formæ cum Lotharingo compositæ dictionem illam, per quam affirmabatur, in Pontifice Romano auctoritatem regendæ vniuersalis Ecclesiæ ex Florentino Concilio, officere ipsorum opinioni quod Concilium summo Pontifici præsit. Subijcientibus denique Legatis, se de ijs omnibus, quæ dicta fuerant, acturos cum Lotharingo Cardinali; Oratores inexpectatum responsum reddidere, sibi nihil esse agendum cum illo, nec ipsi obtemperandum, sed solum exequenda Regis mandata, pro eo ac sibi fuerant imposita. Quod vnâ cum reliquis, quæ præcesserant, Legatis palam fecit, non obtineri à Lotharingo eam auctoritatem quam ipsi conceperant, & ille sibi tribuerat: & planè
per

per eos dies ^b Infulanus ad Reginam scripserat, Cardinali diffidens, indicansque, à Gualterio delata fuisse ad Pontificem arcana Lotharingi monita, & ampla promissa; atque idcirco, cum ille Præsul antequam Tridentum adiret, pessime loqueretur de Cardinali, nunc eundem summis ab ipso laudibus ad cælum euehi. Tam duræ conditioni subduntur Principis cuiuspiam administri in negotijs cum altero transigendis: si hunc lædunt, in finem qui intenditur peccant, & tamquam impetu perciti, ac imprudentes vituperantur: si blandis modis ac temperatis concordia student, eneruium aut infidelium notam incurrunt; & tamen ad has difficultates, & ad hæc discrimina, tamquam ad felicitatem mortales adspirant, siue quòd singulis amor sui consilium, gratiam, prosperitatem pollicetur; siue quòd humana superbia tamquam minus incommodam tolerat conditionem vexati quàm neglecti.

C A P V T X V.

Oratoris Sabaudi aduentus ad Concilium. Lancellotti reditus Tridentum. Obstacula ne Lunensis accedat, ob loci controuersiam. Acta super eo cum Gallis à Legatis. Responsa quæ Vicecomes retulit Romæ communibus Præsidentum mandatis, & peculiari- bus Mantuani.

Accessit eâ tempestate Concilio nouus Orator, qui non modò nihil perturbationis attulit; vt pleriquè solebant, sed sæpè profuit ad sedandas perturbationes excitas ab alijs. Fuit hic Marcus Antonius Bobla Episcopus Augustensis in Pedemontio, ac postea Cardinalis: adfuitque ^a nomine Emmanuelis Philiberti Sabaudia Ducis; qui ne fomitem afferret contentioni- bus de loci dignitate, Synodo molestis, virum Ecclesiasticum ele- git; in quo ipsum paulò postea, sicuti constabit, imitatus est Flo- rentia Dux. Is itaque Orator post consuetos honores exceptus fuit in cætu generali postremâ Ianuarij ^b; siquidem à die decimo octa- uo, quo duobus Purpuratis tradita facultas est seligendi quoscum- que censuissent ad habendum consilium de mansionis Decreto, ad eum vsque diem huiusmodi conuentus ^c intermissi fuerant, quò aliqua concordia ratio antea excogitaretur, Patribus proponenda. Habuit Orator consuetam orationem magna cum ^d laude; datum- que negotium est, vt illi responderet Bartholomeus Serigo Castel- lanetensis Episcopus, cum is qui erat à Secretis agrotaret.

^a Diarium,
& litteræ
Fuscararij ad
Moronum
25. Ian. 1563

^b Acta Arcis
Æliæ 31. Ia-
nuarij 1563.

^c Diarium
28. Ianuarij
1563.

^d Diarium,
& acta Arcis
Æliæ ultimo
Ian. & Epist.
Fuscararij ad
Moronum
1. Febr. 1563

T t 3

Ab

Historia
cily Trid.
15 III
1563